

Przedmowa

Wychowanie jest procesem trudnym. Dodatkowo dziś wychowanie odbywa się w czasie niezwykle dynamicznego rozwoju techniki i technologii, w tym szczególnie technik informacyjnych IT i komunikacyjnych ICT. Związane z nimi komunikatory społecznościowe mocno zmieniają mentalność nie tylko ludzi młodych. Do tego w ostatnich latach dołączył hiperszybki rozwój technik sztucznej inteligencji AI i ich obecność praktycznie we wszystkich dziedzinach życia.

Budowa społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, wielkie superkomputery o mocach obliczeniowych eksaflopsów (czyli 10^{16} flopsa, czyli operacji zmiennoprzecinkowych na sekundę) powodują ogromną potrzebę ukształtowania u młodych kreatywności i niezwykle dobrej edukacji, specjalistycznej i ogólnej. To powoduje zupełnie nowe relacje społeczne, szczególnie wśród młodzieży i młodych wkraczających na rynek pracy.

Pojawiło się określenie „pokolenie Z”, które definiuje tę nową generację, posiadającą wiele całkowicie nowych cech. Przedstawiciele „pokolenia Z” są niezwykle ambitni i przedsiębiorczy, wiedzę czerpią z internetu i chętnie się nią dzielą, są otwarci i bezpośredni, choć często kontaktują się tylko za pośrednictwem mediów elektronicznych. To jednak skutkuje słabymi kompetencjami społecznymi, ze względu na dużą ilość czasu spędzoną w świecie cyfrowym.

Dlatego staramy się w wychowaniu wracać do mocnych korzeni. Do rozróżniania, co w wychowaniu zmienne, nowoczesne i dobre, a co powinno pozostać jako niezmiennicze mocne podstawy, sprawdzające się w każdych warunkach rozwoju wiedzy i cywilizacji.

Jednym z istotnych filarów tych niezmienniczych podstaw są nowoczesni święci. Ludzie, którzy potrafili być wyjątkowi i wyprzedzać czasy, w których żyli. Dla Polek i Polaków pierwszym nowoczesnym świętym jest Święty Stanisław Biskup i Męczennik, Patron Ładu Moralnego, który swą nieugiętą postawą głoszenia radykalnej i prawdziwie głębokiej moralności do dziś jest ważnym kierunkowskazem postaw. Bronił słabych, przeciwstawiając się silnym.

Nie ma wątpliwości, że taką nowoczesną świętą jest Święta Jadwiga Andegaweńska – Królowa, która szanowała ludzi, mocno wspierała ubogich, a cały swój majątek przeznaczyła na rozwój Akademii Krakowskiej. Jej nowoczesne myślenie o państwie i o relacjach międzynarodowych stawia ją pośród ważnych patronów Ładu Europejskiego.

W czasach najnowszych do tego grona należy zaliczyć Świętego Jana Pawła II i Świętego Maksymiliana Marię Kolbego. Także błogosławioną Karolinę Kózkównę, wolontariuszkę uczącą wiejskie dzieci i dającą przykład obrony swojej czystości za cenę życia.

Z pewnością nowoczesnym świętym jest błogosławiony ks. phm. Stefan Wincenty Frelichowski – Wicek, harcerz i męczennik, więzień obozów niemieckich. W obozie w Dachau dał przykład swojej świętości, pomagając współwięźniom, a bezgraniczne oddanie dla nich przyplacił życiem.

I właśnie 80. rocznica heroicznej śmierci Wicka stała się okazją do wspólnej refleksji nad wychowaniem w XXI wieku, podjętej w ramach konferencji zorganizowanej przez

Parlamentarny Zespół do spraw Harcerstwa w Polsce i Poza Granicami Kraju w Senacie RP, wraz z podjęciem przez Senat RP specjalnej uchwały i otwarciem wystawy.

Pomocą w tych rozważaniach był pozostawiony przez Wicka pamiętnik, z niezwykle cennymi świadectwami. Bardzo inspirujące jest zdjęcie Wicka z widoczną eksplozją entuzjazmu i radości na twarzy, wzmacnianych uniesionymi wysoko rękami. Dojrzały, kreatywny, o szerokich horyzontach, a jednocześnie pomocny i ofiarny do granic poświęcenia własnego życia. „Takiego człowieka nam dziś trzeba” – jak sam napisał w swoim pamiętniku!

Nie ma wątpliwości, że niezwykle istotną rolę w najnowszej historii Polski odegrało Harcerstwo. Dlatego na konferencji dużą uwagę skupiono na wychowaniu w Harcerstwie, na dzieleniu się doświadczeniami przez przedstawicieli wielu organizacji harcerskich w Polsce i poza jej granicami.

Czy Harcerstwo przetrwa w XXI wieku jako autentyczny ruch wychowawczy? Czy podda współczesnym, niezwykle trudnym wyzwaniom? To są trudne pytania, a odpowiedź na nie jest kluczem do przyszłości i jest w rękach młodego pokolenia.

W wychowaniu bowiem, a w harcerstwie w szczególności, ważne jest świadectwo osobistego życia, czyli przykład wychowawców oraz koleżanek/kolegów – harcerek/harcerzy. To wychowanie rówieśnicze okazało się niezwykle skuteczne w ponadstuletniej działalności Harcerstwa.

„Jan Paweł II beatyfikował ks. pfm. Stefana Wincentego Frelichowskiego 7 czerwca 1999 r. w Toruniu w obecności licznej rzeszy harcerek i harcerzy. Powiedział wówczas:

Uczył się tajników ludzkiej duszy i dostosowywał metody duszpasterskie do potrzeb każdego spotkanego człowieka. Tę sprawność wyniósł z harcerskiej szkoły wrażliwości na potrzeby innych i stale ją rozwijał w duchu przypowieści o dobrym pasterzu, który szuka owiec zaginionych i gotów jest życie dać dla ich ocalenia.

Pragniemy, aby polska młodzież była wierna wartościom naszych wybitnych poprzedników. Aby służba Bliźnim i Ojczyźnie była inspiracją do rozwoju osobowości i aktywnej postawy w swoim otoczeniu. Aby kolejne pokolenia polskich harcerzy kontynuowały dzieło założycieli harcerstwa w duchu roty Przysiężenia Harcerskiego.

W Harcerstwie Jego postać jest nieustannie obecna i mamy nadzieję, że przez wiele kolejnych lat będzie dla młodych istotnym odniesieniem w podejmowaniu ważnych wyzwań i trudnych decyzji. Także do służby dla naszego Narodu i Państwa. Ta rocznica jest także ważnym natchnieniem do refleksji nad wychowaniem kolejnych pokoleń XXI wieku. Refleksji wychowawców i tych młodych, którzy świadomie podejmują decyzje o wyborze drogi życia i systemie wartości uświęconym przez pokolenia” – to słowa zawarte w zakończeniu uchwały Senatu RP.

Wiemy, że wszyscy mają wpływ na wychowanie, pośrednio lub bezpośrednio. Ten niezwykle ważny proces zdecyduje o przyszłości naszego Narodu i Państwa, o przyszłości ludzkości. Dlatego warto, aby wychowanie było ważne dla Rodziców, Nauczycieli, Księży, Wychowawców i dla każdego z nas. Niech ważnym drogowskazem i zobowiązaniem będzie dla nas postać błogosławionego ks. pfm. Stefana Wincentego Frelichowskiego.

Kazimierz Wiatr
Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu
do spraw Harcerstwa w Polsce
i Poza Granicami Kraju

Warszawa, 22 maja 2025 r.